

FG-310:2

FG-regler for lås og beslag

Informasjon og krav

Gyldig fra 6.12.17

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Generelt.....	4
1.2	Formål	4
1.3	Omfang.....	4
1.4	Revisjon	4
1.4.1	Revisjonshistorikk	5
1.5	Ikrafttreden	5
1.6	Overgangsperiode	5
1.7	Definisjoner og forklaringer	5
1.8	Referanser	7
2	Bildeforklaringer	9
3	Oversiktskart - historie.....	12
4	Oversiktskart – FG-godkjent låsenhet.....	13
5	Klasseinndeling	14
5.1	Klasseinndeling for lås til fast montering.....	14
5.1.1	Klasseinndeling for låskasser, sluttstykker, sylindre og forsterkningsbeslag ..	14
5.1.2	Klassekrav.....	16
5.1.3	Krav til klasse 2A og 2B	17
5.1.4	Klasseinndeling for hengelåser og hengelåsbeslag	17
5.1.5	Klasseinndeling for terrassedør - og vinduslåser	17
5.2	Klasseinndeling for lås til flyttbart materiell	18
5.2.1	Klasseinndeling for sykkel	18
5.2.2	Klasseinndeling for moped og MC-låser	18
5.2.3	Klasseinndeling for containerlås/låsbom.....	18
5.3	Klasseinndeling for spesiallås	18
6	Elektromekaniske låser og elektronisk avlåsing	18
6.1	Krav til elektroniske låssystemer der det brukes elektromekaniske låser.....	18
7	FG-godkjennelse av lås og beslag	19
7.1	Søknad om FG-godkjennelse.....	19
7.2	Tilbaketrekking av FG-godkjennelsen	19

7.3	Anke på tilbaketrekking av FG-godkjenningse	19
7.4	Gebyrer	19
7.5	FG-logo	20

1 Innledning

1.1 Generelt

Forsikringsselskapene har etablert en godkjennelsesordning for lås og belag. Godkjennelsesordningen administreres av FG Skadeteknikk (FG). Dokumentet inneholder i tillegg informasjon og krav til ulike løsninger og komponenter.

Reglene er utarbeidet av et eget regelverksutvalg med representanter fra leverandørene, forsikringsselskap, Foreningen Norske Låsesmeder (NL) og FG.

Reglene spesifiserer krav til låsutstyr for bruk i alle områder som relateres til forsikringskrav -eller intensiver.

Reglene må leses i sammenheng med FG-112, innbruddssikring for næringslivet, og FG-111, håndbok i innbruddssikring. Reglene er å betrakte som minimumskrav.

1.2 Formål

Formålet med reglene er å klargjøre de krav som stilles til FG-godkjent lås og beslag.

Det finnes i dag europeiske standarder for flere av låstypene, men ikke for alle. Enkelte av standardene er meget sammensatte. Det er heller ikke alltid gitt at standardene har samme klasseinndeling mellom for eksempel låskasser og sylindre. Noe som igjen gjør det vanskelig å likestille til tross for at de sitter fastmontert i samme enhet.

FG-reglene har derfor til hensikt å klargjøre de ulike kravene, og samle disse i klasser med bakgrunn i om det finnes europeiske standarder (EN) eller eksisterende nasjonale regler som dekker opp for manglende tester i europastandarder.

1.3 Omfang

Alle låser omtalt i dette dokument.

1.4 Revisjon

FG-reglene skal revideres i takt med den tekniske utviklingen og de krav som pålegges fra myndighetene. Det gjennomføres en hovedrevisjon minst hvert femte år om nødvendig. FG forbeholder seg retten til å gjøre endringer i reglene. En rimelig overgangsperiode vil bli gitt.

1.4.1 Revisjonshistorikk

Tabell 1.4.1

Dato	Utgave	Punkt	Endring
1.8.2000			Første dokument fra FG om lås. Informasjon og krav til FG-godkjente låser.
30.8.2012	310:1		Ny utgave. Alle punkt endret. Ny mal og integrering av europeiske standarder.
6.12.2017	310:2		Oppdatert med nye klasser for rømning. Nye krav følger SSF 3522. Gamle F&P-krav er fjernet.

1.5 Ikrafttreden

Reglene trer i kraft 6. desember 2017.

1.6 Overgangsperiode

Reglene erstatter FG-310:1 fra 2012. Det gis en overgangstid i bruk av de gamle reglene frem til 31.12.2019.

Tidligere FG-godkjente låser som har fått status som utløpt, vil kunne beholdes som FG-godkjent avlåsning.

Ved ny montering eller endring, må kun produkter med gyldig FG-godkjenning benyttes.

1.7 Definisjoner og forklaringer

Falle:

Skrå fjærbelastet bolt som skyves inn i låskasse når den treffer sluttstykke/dørkarm og presses ut igjen av fjær når døren er helt lukket.

Forsterkningsbeslag/-skilt:

Metallplater som forsterker dørbladet for eksempel ved montering av innfelt beslag som for eksempel låskasser, sluttstykker, skåter m.m. Skilt er ofte en fellesbetegnelse for ulike dekkplater og – ringer som dekker åpning mellom utboring og beslag. Vanligvis for vrider/sylinder/nøkkelhull.

Grade:

Den engelske betegnelsen på innbruddsmotstand fra europastandarder.

Klasse:

Definisjon på innbruddsmotstand. Brukes i FG-sammenheng samt i Sverige i forbindelse med SSF 3522.

FG-godkjent låsenhet:

Komplett låsenhet bestående av følgende komponenter: Lås/låskasse, sluttstykke og eventuell sylinder. Eventuelt forsterkningsbeslag av sylinder og eller dørblad benyttes avhengig av type sylinder og om dørblad må forsterkes. Låsenheten kan bestå av komponenter fra forskjellige produsenter.

Reile/hakereile:

Rett eller hakeformet bolt som låser dørblad (låskasse) til dørkarm (sluttstykke).

Skilt:

Se forsterkningsbeslag.

Sluttstykke

Beslag hvor låsekassens falle/reile går i inngrep.

Sylinder / låssylinder

Separat, nøkkelkontrollerende del av sylinderlås som inneholder låsens kode/kombinasjon.

Tilholdere

Bevegelig sperreanordning i låsen.

Tilholderlås

Lås med innebygget kontroll av nøkkelen ved hjelp av tilholdere.

Mekatronisk sylinder

- Kombinasjon av mekanisk og elektronikk
- Elektronisk kode med manuell vridning
- Elektronisk kode

Flerpunktslås

Låsanordning med to eller flere reiler/hakereiler

1.8 Referanser

FG-regler:

FG-111	Håndbok i innbruddssikring
FG-112	Innbruddssikring for næringslivet (B-kravene)
FG-121	Virksomhetsregister
FG-240	Krav til elektronisk avlåsing

Europeiske/norske standarder:

NS-EN 12209	Bygningsbeslag. Låser og fallelåser. Mekanisk betjente låser, fallelåser og beskyttelseskåper. Krav og prøvingsmetoder
NS-EN 14846	Bygningsbeslag. Låser og fallelåser. Elektromekaniske drevne låser og sluttstykker. Krav og prøvingsmetoder
NS-EN 1303	Bygningsbeslag. Låssylindre. Krav og prøvingsmetoder
NS-EN 12320	Bygningsbeslag. Hengelåser og hengelåsbeslag. Krav og prøvingsmetoder
NS-EN 1627	Inngangsdører, vinduer, påhengsvegger, gitter og skodder - Innbruddssikkerhet - Krav og klassifisering
NS-EN 12519	Bygningsbeslag. Vinduer og dører. Terminologi
NS-EN 1906	Bygningsbeslag. Vridere og kulevridere. Krav og prøvingsmetoder.
NS-EN 15496	Sykler. Krav og prøvingsmetoder for sykkellåser
NS-EN 179	Bygningsbeslag - Nødutgangsbeslag som betjenes med dørvrider eller trykkplate til bruk i rømningsveier – krav og prøvingsmetoder
NS-EN 1125	Bygningsbeslag – Panikkutgangsbeslag som betjenes med horisontal stang, til bruk i rømningsveier - Krav og prøvingsmetoder
NS-EN 15684	Bygningsbeslag – Mekatronikk-sylindre – Krav og prøvingsmetoder
prEN 15685	Bygningsbeslag – Krav og prøvingsmetoder – Mekanisk opererte flerpunktlåser og beskyttelseskåper

Danske normer:

DVN 5029	Sykler. Krav og prøvingsmetoder for sykkellåser
----------	---

Svenske normer/standarder:

SSF 3522	Bygningsbeslag. Lås for fast montering. Klasseinndeling
SSF 1090	Mekaniska sylindre – Innbruddsbeskyttelse – Krav og prøvingsmetoder
SSF 1091	Mekatroniske sylindre – Innbruddsbeskyttelse – Krav og prøvingsmetoder
SSF 1092	Mekaniska låshus for fast montering – Inbrottsskydd – Krav og prøvingsmetoder
SSF 1093	Elektromekanisk opererte lås for fast montering – Innbruddsbeskyttelse – Krav og prøvingsmetoder
SSF 1094	Sluttstykke til lås for fast montering – Innbruddsbeskyttelse – Krav og prøvingsmetoder
SSF 1095	Elektrisk opererte sluttstykker til lås for fast montering – Innbruddsbeskyttelse - Krav og prøvingsmetoder
SSF 1096	Forsterkningsbeslag til lås for fast montering – Innbruddsbeskyttelse – Krav og prøvingsmetoder
SSF 014	Norm for hengellås. Krav og prøvingsmetoder
SSF 018	Norm for hengellåsesbeslag. Krav og prøvingsmetoder
SSF 1073	Låsanordninger for spesiallås
SSF 200	Svensk utgave av FG sine B-krav (FG-112)
SS 3620	Bygningsbeslag. Innbruddsbeskyttelse. Låsbare kompletteringsbeslag for vinduer og terrassedører
SS 2218	Bygningsbeslag. Lås og beslag til dører og vinduer. Terminologi.

2 Bildeforklaringer

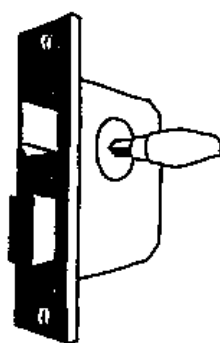
Nøkkel til tilholderlås

Nøkkel til sylinderlås

Reilelås

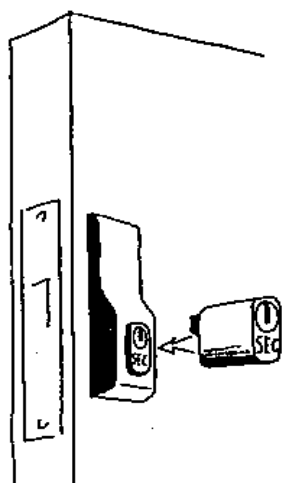
Reilelås
m/falle

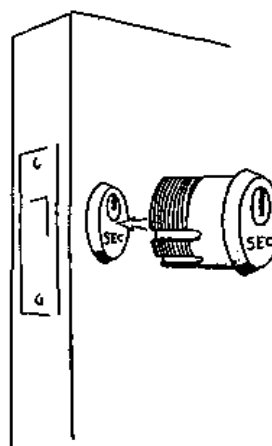
Hakereilelås

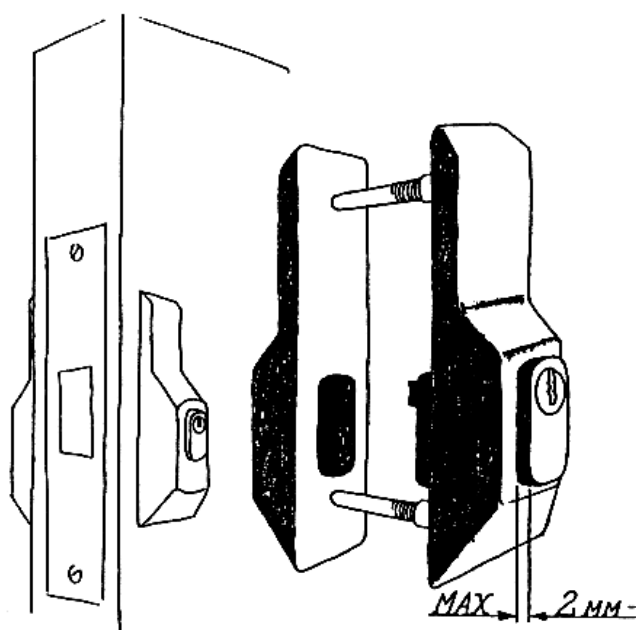
Svingreilelås

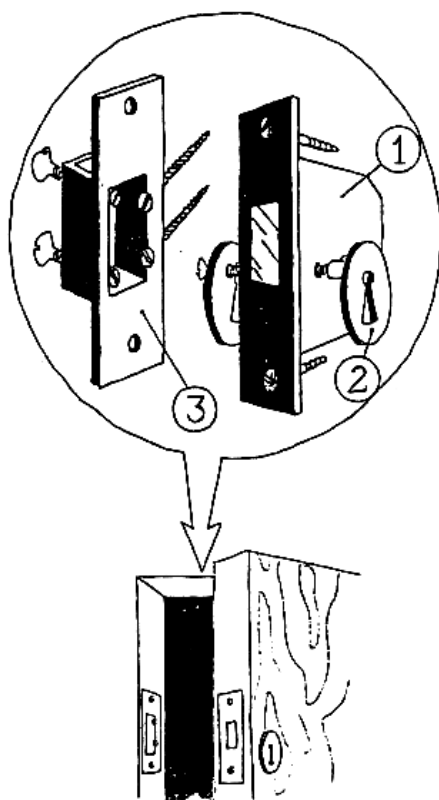
Oval sylinder

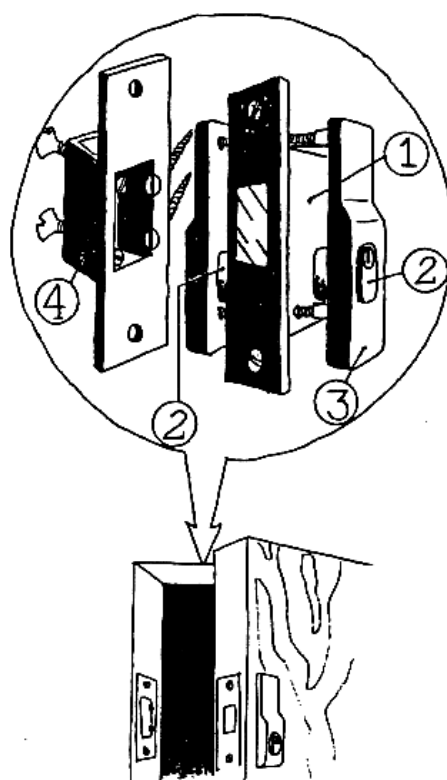
Rund sylinder

Uten godkjent sylinderbeslag/skilt/forsterkningsbeslag lar det seg raskt gjøre med et enkelt håndverktøy å fjerne sylindere for så å åpne låsen.

- 1. Låskasse
- 2. Dørforsterkning(nøkkelskilt)
m/gjennomgående skruer
- 3. Sikkerhetssluttstykke

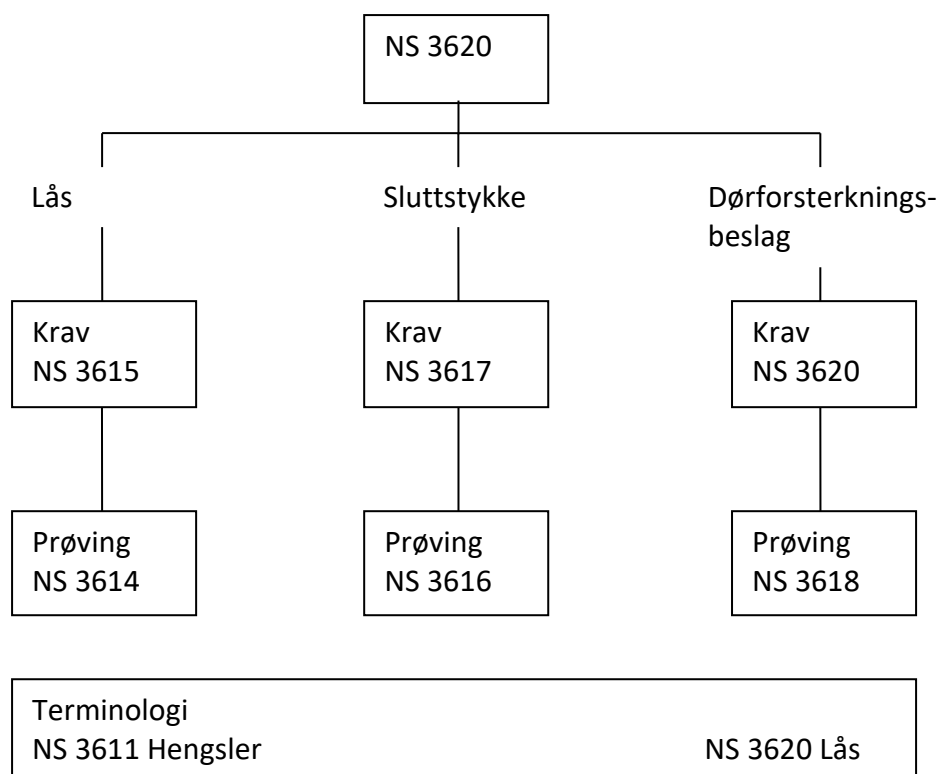

- 1. Låskasse
- 2. Dobbelt sylinder
- 3. Sylinderbeslag
- 4. Sikkerhetssluttstykke

3 Oversiktskart - historie

Låser til bruk for fast montering baserte seg opprinnelig på den gamle norske standarden NS 3620 (3610, 3611, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618 og 3619).

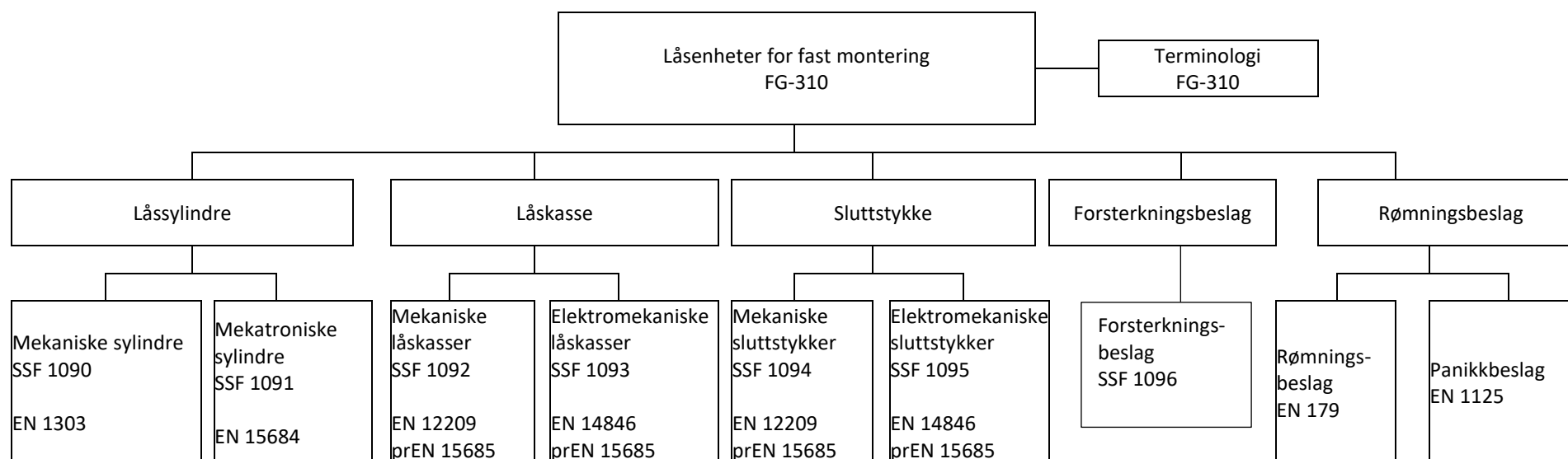
Skjemaet under viser gamle tilbaketrunkne norske standarder som er erstattet med svenske normer og europeiske standarder angitt i oversiktskartet som vist i kapittel 4.

4 Oversiktskart – FG-godkjent låsenhet

Krav til FG-godkjent låsenhet. Det er de ulike europeiske standardene som ligger til grunn. Det er gjort ulike valg i fra standardene avhengig av klasse. I tillegg kommer krav til manuelle angrep og dirking. Samlede krav er gitt i de svenske normene (SSF 3522 + SSF 10XX).

Figur 1 — Oversikt over normer for låsenheter for fast montering i FG-310.

5 Klasseinndeling

Klasseinndelingen i FG-310 bygger på kravene som er beskrevet i de respektive produkts europastandard. I tillegg kommer krav og prøving av dirking og manipulering, som er utelatt i europastandardene. En FG-godkjent låsenhet består derfor av valg fra europastandardene samt tilleggstester beskrevet i SSF 3522 med tilhørende undernormer (SSF 10XX).

5.1 Klasseinndeling for lås til fast montering

5.1.1 Klasseinndeling for låskasser, sluttstykker, sylindre og forsterkningsbeslag

Låsenhetene deles inn i syv klasser med tanke på de komplette og monterte enhetenes innbruddsmotstand samt metode for rømning. Klasseinndelingen går fra laveste klasse 1, til høyeste, som er klasse 5.

Klasse 1A, 1B, 2A og 2B angir låsenhet med ulike kravnivåer på innbruddssikkerhet sett fra dørens utside kombinert med ulike utgangs- eller rømningsfunksjoner sett fra dørens innside.

Låsenhet sammensatt av komponenter som består av klasse 3, 4 eller 5 i FG-310, skal omtales som FG-godkjent låsenhet. Klasse 2A og 2B har samme innbruddsstyrke som klasse 3, men kun sett fra utsiden. Klasse 2A og 2B kan være en løsning i lovpålagte rømningsveier. Aktører involvert i dørmiljøer bør benytte disse klassene for å avklare hvordan krav til rømning og innbruddssikkerhet skal prioriteres.

Klasseinndelingen av låsenhetene tar utgangspunkt i at samtlige komponenter oppfyller sine respektive krav for den aktuelle låsenhetsklassen som vist i tabell 1.

Dersom en låsenhet som har krav til klasse 5 består av tre komponenter, der to komponenter er klasse 5, mens én komponent er klasse 3, blir låsenhetens klasse 3.

- Klasse 1A: Låsenhet til bruk der kravet til innbruddsmotstand sett fra dørens utside er lavere enn for klasse 1B, 2A, 2B, samt der krav til behørig betjening fra dørens innside er underordnet kravet til rømning.
- Klasse 1B Låsenhet til bruk der kravet til innbruddsmotstand sett fra dørens utside er høyere enn i klasse 1A, men fortsatt lavere enn i klasse 3, samt der behørig betjening fra dørens innside er underordnet kravet til rømning.
- Klasse 2A: Låsenhet til bruk der kravet til innbruddsmotstand sett fra dørens utside er likt kravene i klasse 3, samt der behørig betjening fra dørens innside er underordnet kravet til rømning.
- Klasse 2B: Låsenhet til bruk der kravet på innbruddsmotstand sett fra dørens utside er likt kravene i klasse 3, der behørig betjening fra dørens innside er underordnet kravet til rømning med krav om klassifiserte produkter iht. NS-EN 179 eller NS-EN 1125.
- Klasse 3: Låsenhet til bruk der kravet på innbruddsmotstand og behørig betjening er høyere enn kravet til rask rømning.
- Klasse 4: Låsenhet til bruk der kravet innbruddsmotstand og behørig betjening er høyere enn klasse 3.
- Klasse 5: Låsenhet til bruk der kravet på innbruddsmotstand og behørig betjening er høyere enn klasse 4.

De krav som gjelder for låsenhetens ulike komponenter i ulike klasser, er angitt i normene som vist i tabell 1 (se 5.1.2).

I ett og samme system med behørig betjening kan låskomponentene være av ulike klasser. For hver enkelt låsenhet gjelder dog at den skal oppfylle samtlige krav som gjelder for den aktuelle klassen.

5.1.2 Klassekrav

Kravene for respektive produkt og klasse angis i respektive norm, se tabell 1 og avsnitt 5.1.3.

I klasse 3 til klasse 5 er det krav på behørig betjening fra låsenhetens ut- og innside. Kravet gjelder ikke for klasse 1A, klasse 1B, klasse 2A og klasse 2B, der krav på behørig betjening kun gjelder for låsenhetens utside.

Tabell 1 — Krav til låsenhetens komponenter i ulike klasser.

UT-SIDE	KLASSE 1A	KLASSE 1B	KLASSE 2A	KLASSE 2B	KLASSE 3	KLASSE 4	KLASSE 5
5							
4							
3							
2							
1	Låskasse Kravnivå 1A SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 1A SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 1 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag Ingen krav	Låskasse Kravnivå 1B SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 1B SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 1 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag Ingen krav	Låskasse Kravnivå 2A SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 2A SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 2 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag kl. 3 SSF 1096	Låskasse Kravnivå 2B SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 2B SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 2 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag kl. 3 SSF 1096	Låskasse Kravnivå 3 SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 3 SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 3 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag kl. 3 SSF 1096	Låskasse Kravnivå 4 SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 4 SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 4 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag kl. 4 SSF 1096	Låskasse Kravnivå 5 SSF 1092 – SSF 1093 Sluttstykke kravnivå 5 SSF 1094 – SSF 1095 Låssylinder kravnivå 5 SSF 1090 – SSF 1091 Forsterknings- beslag kl. 5 SSF 1096
Dør							
1	Utgang Ingen krav	Utgang Ingen krav	Utgang Ingen krav (knappevrider)	Rømning SS-EN 179 SS-EN 1125	Behørig betjening SSF 1090 SSF 1091 SSF 1092 SSF 1093	Behørig betjening Låskasse Kravnivå 1 SSF 1092 SSF 1093 Låssylinder Kravnivå 1 SSF 1090 SSF 1091	Behørig betjening Låskasse Kravnivå 1 SSF 1092 SSF 1093 Låssylinder Kravnivå 1 SSF 1090 SSF 1091
2							
3							
INN-SIDE	KLASSE 1A	KLASSE 1B	KLASSE 2A	KLASSE 2B	KLASSE 3	KLASSE 4	KLASSE 5

5.1.3 Krav til klasse 2A og 2B

For montering og demontering av beslag henvises det til SSF 1090 og SSF 1091, klasse 3. Beslagets innfesting får ikke påvirke utsidens klassifisering og ska være slikt utført at ingen av delene som påvirker innbruddssikringen kan demonteres fra dørens innside annet enn med spesialverktøy. Sylindre på utsiden i klasse 2A og 2B i kombinasjon med innsidens rømningsbeslag skal oppfylle kravet i klasse 3 iht. SSF 1090 og SSF 1091 hva angår sylinderens innfesting samt manuelle angrep med håndverktøy.

En klasse 3-lås kan omklassifiseres til 2A, alternativt 2B ved bruk av FG-godkjent låskasse, sluttstykke og utvendig sylinder.

5.1.4 Klasseinndeling for hengellåser og hengellåsbeslag

Hengellås og hengellåsbeslag baserer seg på den svenske normen SSF 014 for hengellåser og SSF 018 for hengellåsbeslag samt den europeiske standarden NS-EN 12320.

Hengellåser og hengellåsbeslag godkjennes i fem klasser:

- klasse 1: for bruk på vinduer
- klasse 2: for bruk på innvendige dører, porter, gitter
- klasse 3-5: for bruk på utvendige dører, porter, gitter

Det kreves godkjent hengellåsbeslag i klassene 3 - 5.

5.1.5 Klasseinndeling for terrassedør - og vinduslåser

Låser til bruk for terrassedør- og vinduslås baserer seg på den svenske standarden SS 3620.

- klasse A: for vinduslåser
- klasse B: for terrassedørlåser
- klasse C: for terrassedørlåser med ekstra høye krav

5.2 Klasseinndeling for lås til flyttbart materiell

5.2.1 Klasseinndeling for sykkel

Sykkel har ingen klasseinndeling og benevnes enten som godkjent eller utløpt.

Sykkellåser kan godkjennes etter følgende regler:

- Svensk norm SSF 011
- Europeisk standard NS-EN 15496

5.2.2 Klasseinndeling for moped og MC-låser

Låser til bruk for moped og MC baserer seg på den svenske normen TFFN701.

- klasse B: for mopedlåser
- klasse C: for MC-låser
- klasse D: for MC-låser med ekstra høye krav

5.2.3 Klasseinndeling for containerlås/låsbom

Låser for container baserer seg på den svenske normen SSF 1051.

- klasse 3 – 5 etter SSF 1051

5.3 Klasseinndeling for spesiallås

Under denne produktgruppen faller låstyper som ikke naturlig passer inn under eksisterende produktgrupper. SSF 1072 er en svensk norm og baserer seg på klasseinndelingen til hengelås, SSF 014.

- klasse 3-5 etter SSF 1072

6 Elektromekaniske låser og elektronisk avlåsing

6.1 Krav til elektroniske låssystemer der det brukes elektromekaniske låser

For godkjenning av komponenter og montering av slike systemer, henvises det til eget dokument FG-240.

7 FG-godkjennelse av lås og beslag

7.1 Søknad om FG-godkjennelse

Lås og beslag kan etter søknad til FG registreres og listeføres på [FG sin nettside](http://www.fgsikring.no) www.fgsikring.no

I søknad om FG-godkjent låser må følgende inngå:

- Teknisk dokumentasjon/produktblad
- Sertifikat fra akkreditert sertifiseringsorgan
- Akkrediteringspapirer fra sertifiseringsorgan
- Eventuell bekreftelse på bruk av sertifikat dersom ikke søker og sertifikatnehaver er samme foretak.

Søknadsskjema for lås og beslag fylles ut og sendes inn via [FG sin webapplikasjon for søknader](#).

En FG-godkjennelse/registrering gjelder for inntil en periode på 5 år. 1 måned før periodens utløp skal det sendes ny søknad til FG dersom godkjennelsen/registreringen ønskes opprettholdt.

7.2 Tilbaketrekking av FG-godkjennelsen

Godkjennelsen kan trekkes tilbake:

- Dersom leverandøren ikke lenger oppfyller kravene for godkjennelse
- Dersom leverandøren har handlet i strid med samsvarserklæringen
- Dersom andre utilfredsstillende forhold av betydning for etterlevelse av reglene, av graverende karakter måtte fremkomme

FG kan på et hvert tidspunkt foreta kontroll om godkjennelsesinnehaveren oppfyller gitte kriterier og sikrer at de blir etterlevd. Kontrollen foretas på godkjennelsesinnehaverens regning.

7.3 Anke på tilbaketrekking av FG-godkjennelse

Søker har anledning til å anke på vedtak som gjøres i saksbehandlingen. Anke sendes FG. Administrasjonen i FG behandler saken på nytt. Om søker fortsatt ikke aksepterer vedtaket, behandles anken av styringsgruppen. Administrasjonen har i den sammenheng ingen stemmerett. Styringsgruppens vedtak er endelig og kan ikke påklages.

7.4 Gebyrer

Alle utgifter i forbindelse med godkjennelse/sertifisering/testing og lignende av lås og beslag dekkes av søkeren. Saksbehandling og utstedelse av FG-godkjennelse og registrering hos FG er uten kostnad for søkeren.

7.5 FG-logo

FG-logo kan benyttes i forbindelse med informasjon/markedsføring av produktet. Se retningslinjer på www.fgsikring.no.

Det må søkes særskilt om bruk av FG-logo. Søknad sendes per e-post til fglogo@finansnorge.no

Dersom leverandøren/godkjennelsesinnehaveren leverer flere tjenester og produkter, også slike som ikke innehar FG-godkjennelse, skal det lett kunne fremgå av reklamemateriellet/informasjonsmateriellet hva som er FG-godkjent eller ikke. Dette gjelder uansett medium.